

מעקב הומניטרי

יוני 2009

סקירה כללית

עזתים משתמשים בלכני בוץ וחימר לכניית בתים שנהרסו במתקפת 'עופרת יצוקה'. צילום: פטריק צול, יוני 2009

יצוקה', כמו גם של עשרות בתי ספר ומתקני בריאות שניזקו אף הם. גם אספקת החשמל מוגבלת וזאת כתוצאה מהמשך המצור, ההגבלות המוטלות על אספקת דלק תעשייתי וחוסר היכולת לייבא חומרים וחלקי חילוף הדרושים לתיקון נזקים ברשת החשמל, שנגרמו בעת מבצע 'עופרת יצוקה'.

בחדש יוני ניכנס המצור על רצועת עזה לשנתו השלישית. מצור זה תואר על ידי מר ג'ון הולמס, הפקיד ההומניטרי הבכיר ביותר מטעם האומות המאוחדות, כדרך של ענישה קולקטיבית של כל אוכלוסיית הרצועה. ישראל הטילה מצור על הרצועה לאחר שהחמאס השתלט על מנגנוני הבטחון ברצועה ביוני 2007. באותה העת נסגר מעבר קרני, מעבר הסחורות המרכזי, הגדול והמושקע ביותר, שדרכו עברו הסחורות לרצועה וממנה. כמות הסחורות המותרת כעת ליבוא לרצועה צומצמה לכ-20% מהכמות שיובאה

לפני הטלת המצור, והיבוא מוגבל כעת הלכה למעשה, בעיקר למוצרי מזון, תרופות ומוצרי היגיינה. היבוא נאסר לחלוטין, למעט משלוחים בודדים של פרחים. צעדים אלה הביאו לקריסת המגזר הפרטי, היצרני והעסקי, ולסגירת 95% מבתי העסק והמסחר ולאובדן של כ-120,000 מקומות עבודה. יתר על כן, המצור המתמשך והאיסור על הכנסת חומרי גלם ובנייה לרצועה מונע את שיקומן של 6,300 יחידות דיור שחלקן נהרסו לחלוטין, ואחרות שניזקו באורח קשה במהלך המתקפה הצבאית 'עופרת

הנושאים העיקריים בגיליון זה:

הגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית: המשך הריסות בתים ועקירת תושבים בירושלים המזרחית ובשטח C • המחצית הראשונה של שנת 2009: ירידה במספר הנפגעים הפלסטינים • המשך הקלות גישה לארבע ערים מרכזיות בגדה; מנגנוני השליטה מכים שורש ומתמסדים • העיר שכם: התעוררות הדרגתית של הפעילות המסחרית בעיר בעיקבות הקלות גישה • הגבלות במחסומים ממשיכות לפגוע בפעילות האזורים • מחסור במים בכפות רמאללה וירושלים.

רצועת עזה: המצור נכנס לשנתו השלישית: פגיעה בכבודם האנושי של 1.5 מיליון בני אדם כתוצאה מהקיפאון המדיני • הגידול בצריכת החשמל בימי הקיץ החמים הביאה להתארכות הפסקות החשמל היזומות • האלימות ממשיכה לתת את אותותיה בחיי האוכלוסייה האזרחית • שיפור בגישה של חולים הזקוקים להפנייה רפואית לטיפולים מיוחדים מחוץ לרצועה • מספר תרופות ופריטים רפואיים מתכלים אזלו מהמלאי • פעולת הועדה לאיסוף נתונים אודות מבצע 'עופרת יצוקה'

נושאים אחרים בשטח הפלסטיני הכבוש (שפ"כ): נהלים ישראלים חדשים מעמיקים את הנתק בין עזה והגדה • האשמות בדבר התעללות ועינויים של עצירים פלסטיניים, כולל ילדים • מימון.

וטיפול בשפכים וסילוק אשפה. כתוצאה ממצב דברים זה, נאלצים מוסדות ציבור להישען במידה רבה על מחוללי חירום המתודלקים בסולר. יבוא הסולר, למעט כמות מוגבלת המותרת ליבוא עבור בתי חולים דרך המעברים, מתבצע בחודשים האחרונים אך ורק דרך המנהרות העוברות מתחת לגבול עזה-מצרים, וזאת כתוצאה מהאיסור הישראלי הגורף על יבואו לרצועה מישראל. מצב עניינים חמור זה הניע החודש 38 אירגונים הומניטריים לצאת בהצהרה הקוראת לאפשר העברה חופשית של סיוע הומניטרי לרצועת עזה באופן העולה בקנה אחד עם ההוראות הרלוונטיות של החוק הבינלאומי. ההצהרה תארה את אוירת המחסור והתחושה המעמיקה של חוסר תקווה וייאוש בקרב התושבים, ככלתי מתקבלת על הדעת והסתיימה בקריאה לתת לתושבי הרצועה חלופה של תקווה וכבוד, בטרם יתדרדר המצב עוד יותר.

מאז ראשית 2009, חברת החשמל העזתית (GEDCO) קיבלה רק מטענים בודדים של חומרי גלם וחלקי חילוף הדרושים לתיקוני רשת החשמל, ואשר שימשו לשיקומם של מספר מצומצם של קווי חשמל; ישנם כעת כ-150 פריטים של חומרים הדרושים לתיקון מערכות החשמל (קווי מתח גבוה, שנאים, חוטי חשמל וממירים) המצויים במלאי אפס, ועוד כ-400 פריטים בכמות מוגבלת. במהלך חודש יוני, הפסקות החשמל ברצועה נמשכו בין 6 ל-8 שעות וכ-90 אחוזים מהאוכלוסייה סבלו מהפסקות חשמל יומיות. 10% נוספים מתושבי הרצועה אינם מחוברים כלל לרשת החשמל כתוצאה מנזקי המלחמה שטרם תוקנו. בעיצומם של ימי הקיץ החמים, הפסקות החשמל היומיומיות משפיעות במישרין על כלל האוכלוסייה, אשר מכשירי החשמל שברשותה כגון, מקררים ומזגנים חדלים לפעול מדי יום לכמה שעות, כמו גם מעליות במבנים רבי קומות. הפסקות החשמל התדירות משפיעות גם על אספקת שירותים בסיסיים כגון זרם המים, בריאות, איחסון תרופות

הגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית

היתרי בנייה כסיבה העיקרית לבנייה 'לא חוקית' ללא היתרים, וציין שבשנת 2008 הונפקו 18 היתרים בלבד לפלסטינים תושבי ירושלים המזרחית. לדברי סגן ראש העיר, "כדי לקבל אישור לבנות בירושלים המזרחית אתה צריך להיות לכל הפחות צדיק"³.

בינתיים, במהלך חודש יוני הוצאו צווי הריסה ל-37 מבנים לכחות בירושלים המזרחית. עורכי דין המייצגים פלסטינים שבתיהם נמצאים בסכנת הריסה דיווחו ל-OCHA שעיריית ירושלים מוציאה יותר ויותר צווי הריסה מסוג חדש נגד בתים שנבנו ללא היתרי בנייה בהם מתגוררים דיירים למעלה מחמש שנים⁴. בניגוד לסוגים אחרים של צווי הריסה, צוויים חדשים אלה אינם מפלילים את הבעלים בשל הבנייה בניגוד לחוק, ואינם גוררים תשלום קנס. כ-30 צוויים מסוג זה הוצאו נגד מבנים בשכונת אל-בוסתאן השוכנת ב-סילוואן, והם החליפו צוויים שהוצאו בעבר, שכן הפלילו את התושבים ובצידם היה גם קנס. מדובר בצוויים ראשונים מסוג זה שהוצאו בשכונת אל-בוסתאן מאז שועדת התכנון המקומית דחתה את תוכנית המתאר שהגישו תושבי השכונה ב-17 בפברואר 2009.

נמשכת הריסת הבתים ועקירת התושבים בירושלים המזרחית ובאיזור C

ירושלים המזרחית

במהלך חודש יוני הביאו הרשויות הישראליות בירושלים המזרחית להריסת 11 מבנים בכעלות פלסטינית, שניים נהרסו על-ידי הרשויות ותשעה נהרסו ע"י הפלסטינים עצמם בעקבות קבלת צווי הריסה מהרשות העירונית של ירושלים. במהלך מחצית השנה הראשונה של שנת 2009 נהרסו בירושלים המזרחית 29 מבני מגורים שנבנו ללא היתרי בנייה, וכתוצאה מכך 170 פלסטינים נעקרו מבתיהם, ובהם 80 ילדים. במהלך תקופת זמן זו שבעה מבנים אחרים שאינם מבני מגורים נהרסו, והדבר השפיע על 74 אנשים נוספים. מנתונים אלה עולה שמדי חודש נהרסו בממוצע כשישה מבנים ו-28 תושבים נעקרו מבתיהם, ומדובר בגידול בשיעור של 25 ו-18 בהתאמה, בהשוואה לממוצע בשנת 2008¹.

בחודש יוני דיווחה התקשורת הישראלית על כך שעיריית ירושלים מתכננת להקפיא 70 אחוזים מצווי ההריסה הקיימים החלים על מבנים בירושלים המזרחית, ושככונתה לנהל מו"מ על גובה הפיצויים עם בעלי המבנים עליהם חלים 30 האחוזים הנותרים מצווי ההריסה². לפי הדיווחים, סגן ראש עיריית ירושלים לענייני ירושלים המזרחית זיהה את חוסר היכולת להשיג

שהתקיים באזור. לאחר שהמשפחות אולצו לפנות את אוהליהן למשך מספר שעות, כשהן לוקחות איתן רק שמיכות וטרקטורים, תיאום בין מפקדת הקישור הישראלית והפלסטינית אפשר להן לשוב לבתיהן לפני תחילת התרגיל. המשפחות קיבלו הוראה להישאר בתוך האוהלים במשך כל התרגיל.

מכלאות בע"ח בקהילה הבדואית "אל חאדידיה" שבנקעת הירדן בסכנת הריסה. צילם פטריק צול, 2009

מאז שנת 1967 ישראל הגדירה יותר מ-20 אחוזים משטחי הגדה המערבית כשטחים צבאיים סגורים (לא כולל הקרקעות שבין הגדר והקו הירוק, שטחי השיפוט של ההתנחלויות, איזורים שהוגדרו על ידי הצבא כשטחים "סגורים"). נוכחות פלסטינית באזורים אלה הינה מוגבלת והבנייה אסורה ע"י הרשויות הישראליות. אכיפת מגבלות הגישה אינה קבועה, והגבלות המדויקים של האזורים הסגורים אינם מסומנים באופן ברור על הקרקע. רוב המשפחות המתגוררות בקהילות אלה הן משפחות חקלאים ורועי צאן, רבות מהן התגוררו באזורים אלה עוד בטרם הוכרזו כשטחים סגורים, והן מסתמכות על גישה לאדמה למחייתן. משפחות אלה מתגוררות בעיקר באוהלים או בפחונים, והן מהוות חלק מהקהילות הפגיעות והחלשות ביותר בגדה המערבית, ומוגדרות כקבוצות בעלות עדיפות לקבלת סיוע הומניטארי.

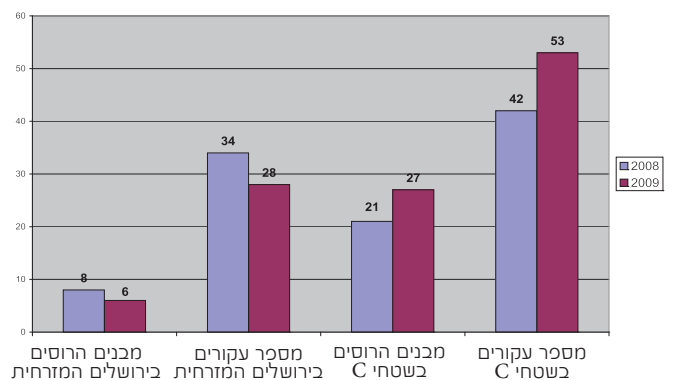
הצעדים האחרונים בהם נקט המנהל האזרחי הישראלי מעוררים חשש מיוחד, ומשפיעים על שני בתי ספר שנבנו בקהילות בדואיות באזור C. בית ספר אחד הממוקם בעמק הירדן מצפון לעיר יריחו, מונה כעת חמש כיתות לימוד: שתיים בנויות מבטון, אחת שוכנת באוהל, ושתיים נוספות שוכנות בתוספות בנייה מאבץ. במהלך שנת הלימודים האחרונה למדו בבית הספר 60 ילדים מהקהילה הבדואית קעבנה, בכיתות אי-זי. בשל המחסור החמור בשטח, מימן התאגיד הכלני את רכישתם של שני קרוואנים נוספים בידי משרד החינוך הפלסטיני. הקרוואנים ממתנים במחסן בשכם מאז חודש פברואר 2009, ולא ניתן להתקנם, משום

אזור C: עליה בשיעור הריסות הבתים בשטחים המוגדרים כשטח צבאי סגור

ארגון OCHA תיעד יותר הריסות מבנים באזור C במהלך חודש יוני בהשוואה לכל חודש אחר מאז תחילת התיעוד באמצע שנת 2005. במהלך חודש זה נהרסו 109 מבנים בבעלות פלסטינית, ובכללם 27 אוהלי מגורים, והדבר הביא לעקירתם של 162 פלסטינים מבתיהם. מתוך אלה, שמונה הריסות בוצעו בידי הפלסטינים עצמם לאחר שהמבנים היו בסכנת הריסה.

מהנתונים שבידי ארגון OCHA עולה כי שיעור הריסת הבתים ועקירת התושבים באזור C נמצא במגמת עלייה. בששת החודשים הראשונים של שנת 2009 בוצעו 27 הריסות במוצע בחודש, ו-53 תושבים נעקרו מבתיהם במוצע בחודש באזור C, ומדוב בגידול בשיעור של 29 ו-26 אחוזים בהתאמה בהשוואה למוצע בשנת 2008. לפי נתוני OCHA, יותר מ-80 אחוזים מהפלסטינים שנעקרו מבתיהם באזור C במהלך שנת 2009 התגוררו באזורים שהוכרזו כ-שטח צבאי סגור ע"י הצבא הישראלי. מגמה זו התחדדה בחודש יוני, לאחר שכל ההריסות שבוצעו בחודש זה התרחשו בשטחים צבאיים סגורים⁵. רוב התושבים נעקרו מבתיהם (79 אחוזים) לאחר שהרשויות הישראליות הנפיקו צווי כינוי ל-18 משפחות שהתגוררו ביישוב חירבת-א-ראס-אל-אחמר, מדובר בקהילת רועים השוכנת בסמוך לשטח צבאי סגור בצפון עמק הירדן. במהלך הפינוי הכפוי הרסו הרשויות הישראליות 15 אוהלי מגורים, 30 מכלאות של בע"ח, ו-18 תנורי אפייה מסורתיים מסוג טאבון. כשבועיים לאחר מכן הרסו הרשויות הישראליות 30 מבנים השייכים לשתי קהילות אחרות השוכנות בעמק הירדן, שתיהן בסמוך לשטחים צבאיים סגורים.

מוצע חודשי של הריסות מבנים ועקירת תושבים בגדה המערבית

עוד במהלך החודש, הרשויות הישראליות פנו ל-20 משפחות באזור אל-מליח שבצפון עמק הירדן והורו להם לעזוב את בתיהן ללילה אחד בשל תרגיל צבאי

המחצית הראשונה של שנת 2009: ירידה במספר ההרוגים הפלסטינים

במהלך חודש יוני נהרג בגדה המערבית פלסטיני אחד ונפצעו 90 פלסטינים ו-14 ישראלים בנסיבות הקשורות לסכסוך הישראלי-פלסטיני. יותר משליש מכלל הפצועים הפלסטינים (35), נפצעו בתקריות הקשורות לאלימות מתנחלים. 27 פלסטינים נפצעו ישירות בידי מתנחלים, ושמונה נפצעו בידי כוחות הביטחון הישראליים. יותר מ-70 אחוזים מהפגיעות (25), התרחשו בעימותים לא מזוינים בשכונת סילוואן ושכונת א-טור שבירושלים המזרחית בהקשר של הריסות בתים.

רוב הפגיעות בקרב שאר הפצועים הפלסטינים התרחשו בשבועיים הראשונים של החודש, פלסטיני אחד נהרג ו-15 אחרים נפצעו בהפגנות נגדהגדר, ו-11 פלסטינים נפצעו במחסומים או בסמוך להם. בשבועיים האחרונים של החודש נפצעו תשעה אנשי כוחות הביטחון הישראליים בהפגנות נגד הגדר. בפרק זמן זה לא היו נפגעים בקרב הפלסטינים.

שהמנהל האזרחי סירב להנפיק עבורם את האישורים הנחוצים, בציינו תוכנית קיימת להעתיק את קהילת קעבנה, ובכלל זה את בית הספר, לאזור אחר.

בית הספר השני, הממוקם ליד אזור התעשייה של ההתנחלות מישור אדומים בשולי כביש מס' 1, קיבל צו להפסקת הבנייה מידי המנהל האזרחי. בית ספר זה, שרק נבנה לאחרונה, אמור לשמש בשנת הלימודים הקרובה גן ילדים ובית ספר ולשרת כ-100 תלמידים בניגלי 4-7 מהקהילה הבדואית ערב-אל-ג'הלין. ההחלטה על בניית בית הספר התקבלה על רקע הרצון למנוע נשירת תלמידים אשר בשל המחסור באמצעי תחבורה ברשות משפחותיהם נאלצים לצעוד לבתי הספר של הרש"פ הממוקמים במרחק של מס' קילומטרים מהקהילה (בעיר יריחו ובעיר עזאריה).⁶ בנוסף לכך, המיקום החדש ימנע את הסכנה הפוטנציאלית הנשקפת לילדים הנאלצים לצעוד כבדת דרך ארוכה ליד הכביש הבינעירוני. לדברי נציג הקהילה, לפחות ארבעה ילדים נהרגו בשנתיים האחרונות בתאונות דרכים בכביש מס' 1 בדרכם לבית הספר או בחזרה. הבניין החדש, שנבנה בתמיכת ארגונים לא ממשלתיים מישראל ומאטליה, הינו ידידותי לסביבה ונבנה מבוץ ומחומרים ממוחזרים.

דו"ח חדש מצביע על ההשפעה ההרסנית של הריסות בתים על ילדים ומשפחותיהם

במהלך חודש יוני פרסמו הארגונים "מרכז הייעוץ הפלסטיני", "Save the Children UK", ועמותת הרווחה דו"ח ממוקד על השלכות הריסת הבתים בידי ישראל על ילדים פלסטינים ובני משפחותיהם. הדו"ח מבוסס על נתוני סקר שנערך בשנת 2007 בקרב פלסטינים שבתיהם בגדה המערבית או ברצועת עזה נהרסו מסיבות שונות, בכלל זה מבצעים צבאיים, בנייה ללא היתר או כעונש.

הדו"ח מצא שלאחר הריסת הבתים מוצאות עצמן המשפחות הנפגעות בתקופת חוסר ביטחון. יותר מ-71 אחוזים מהמשפחות שנסקרו דיווחו שהן נאלצו לעבור דירה לפחות פעמיים בעקבות הריסת ביתן ויותר מ-60 אחוזים חיפשו מקום מגורים קבוע במשך יותר משנתיים. לפי הסקר, מיד לאחר הריסת בתם, ילדים נאלצים להתמודד עם תת-השגים בחינוך, ירידה ברמת החיים, וגישה מוגבלת לשירותים בסיסיים כמו מים זורמים ושירותי בריאות. הסקר מצא שהילדים סבלו מבעיות התנהגותיות ורגשיות עד שישה חודשים אחרי הריסת הבית. סימפטומים של מצוקה נפשית מהם סבלו הילדים כוללים את הבאים: תוקפנות מוגברת, דיכאון, קשיי ריכוז, הרטבת לילה ועוד. מידע נקודתי שנאסף במהלך הסקר מצביע על היתכנות לקיומן של השפעות ארוכות טווח על החינוך, ובכלל זה הישגים נמוכים יותר בלימודים, ושיעורי נשירה מוגברים.

בהתבסס על נתונים אלה, הדו"ח ממליץ שכל הצדדים הנוגעים בדבר ישראל, הרש"פ, הקהילה הבינלאומית והממשלות התורמות, יפעלו מיידית לתת מענה להריסות הבתים בצורה שתמלא את החייבויותיהן הבינלאומיות ותענה על צרכיהן של משפחות שנעקרו מבתיהן בשל הריסות הבתים.

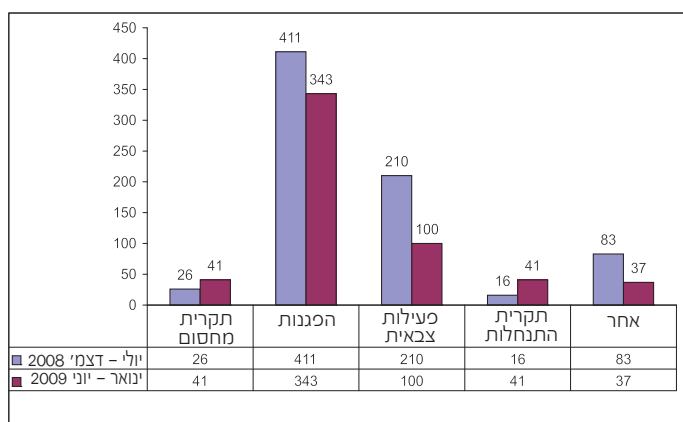
אלימות מאורגנת: מתנחלים ישראלים ממשיכים במדיניות 'תג המחיר'

ברחבי הגדה המערבית, לא כולל ירושלים המזרחית, דווח בהרחבה על השחתת רכוש בידי מתנחלים ישראלים במחוזות הצפוניים והדרומיים. זאת למרות מספר נמוך יחסית של פלסטינים שנפצעו בידי מתנחלים (7 פצועים במהלך חודש יוני בהשוואה לממוצע חודשי העומד על 10 פצועים בחודש בין ינואר למאי 2009). במהלך החודש, דווח על שריפתם או כריתתם של יותר מ-1,500 עצים ומאות דונמים של יבולים וגידולים אחרים, בכלל זה חיטה ושעורה, שנשרפו בידי מתנחלים. אירועים אלה התרחשו על רקע אסטרטגיה מוצהרת במפורש, שאומצה ע"י מתנחלים ישראלים, לגבות 'מחיר' על כל ניסיון לפרק מאחז בלתי חוקי. אסטרטגיה זו יושמה במספר הזדמנויות במהלך שנת 2008, כאשר מתנחלים התגייסו בקבוצות גדולות לשם תקיפת פלסטינים ורכוש פלסטיני בעקבות הניסיון לכנות מאחזים. מדיניות 'תג המחיר'⁸ מצביעה על כך שהתקפות מתנחלים ישראלים נגד פלסטינים אינן בגדר אירועים מבודדים, אלא התקפות מתוכננות היטב שנעשה בהן שימוש טקטי להשגת יעדים פוליטיים.

מדיניות 'תג המחיר', המחריפה נוכח אכיפת החוק הרופפת כלפי אלימות מתנחלים, מעוררת חשש ביחס ליכולת ההגנה על פלסטינים⁹. במהלך החודש פרסם ארגון זכויות האדם הישראלי 'בצלם' מחאה על החלטת המשטרה להפסיק לחקור תקרית בה מתנחלים ישראלים תקפו והכו באלות רועים פלסטינים ליד ההתנחלות סוסיא שבאזור נפת חברון, בטענה שזהות התוקפים אינה ידועה¹⁰. ארגון 'בצלם' גם דיווח על כוונת פרקליטות מחוז ירושלים למשוך את כתב האישום נגד מתנחל ישראלי שצולם כשהוא יורה בפלסטיני מטווח אפס במהלך פינוי בית המריבה בחברון בדצמבר 2008.¹¹

במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשמה מגמת ירידה במספר הנפגעים הפלסטינים בהשוואה לששת החודשים האחרונים של שנת 2008. 15 פלסטינים נהרגו בידי כוחות הביטחון הישראליים בין ינואר ליוני 2009, בהשוואה ל-19 הרוגים בין יולי לדצמבר 2008. במהלך תקופה זו, שלושה ישראלים ובהם ילד אחד נהרגו בידי פלסטינים, וזאת בהשוואה לשני הרוגים ישראלים במחצית השנה השנייה של שנת 2008. מספרם הכולל של הפלסטינים שנפצעו בין ינואר ליוני 2009 נמוך בשיעור של כ-25 אחוזים מהנתון המקביל למחצית השנה השנייה של 2008, (562 לעומת 746). כמו כן, חלו שינויים משמעותיים בהתפלגות הפציעות בסוגי התקריות השונות.

מסי פלסטינים שנפצעו על ידי כוחות ישראליים על פי סוג תקרית

מספר הפלסטינים שנפצעו במבצעים צבאיים כלליים, ובכלל זה סיוורים צבאיים ומבצעי חיפוש, במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2009 הוא פחות מחצי מהנתון המקביל לששת החודשים האחרונים בשנת 2008, (100 בהשוואה ל-210). מנגד, מספר הפצועים הפלסטינים שנפצעו במחסומים או בסמוך אליהם רשם גידול של כמעט 37 אחוזים בהשוואה לתקופה הקודמת. כמו כן, במקרים הקשורים לעימותים בין מתנחלים ישראלים לפלסטינים בהם הצבא הישראלי או המשטרה הישראלית מתערבים, מספר הפלסטינים שנפצעו במחצית השנה הראשונה של שנת 2009 גדול ביותר מפי שתיים בהשוואה למחצית השנה השנייה של שנת 2008.⁷

הקלות על הגישה לארבע ערים; מנגנוני פיקוח ממשיכים להתמסד ולהתקבע

במהלך חודש יוני ישמו הרשויות הישראליות מספר צעדים משמעותיים שתורמו להקלה על זרימת התחבורה הפלסטינית לארבע ערים בגדה המערבית: שכם, קלקיליה, רמאללה ויריחו. תצפיות שדה ראשוניות מצביעות על כך שצעדים אלה הקטינו משמעותית את משך הזמן הנחוץ לפלסטינים כדי לגשת לערים אלה.

כחלק מצעדים אלה פורק לחלוטין מחסום אחד ששלט על הנתיב הדרומי שהוביל לעיר קלקיליה (עזבת גילעוד). ארבעה מחסומים אחרים השולטים על נתיבי מפתח לארבע הערים שצוינו אינם מאוישים על בסיס קבוע וחלק מהתשתיות שלהם הוסרו: מחסום עסירה א-שמאליה שמצפון לשכם, מחסום מפקדת התיאום והקישור שמזרח לקלקיליה, מחסום עטארה שמצפון לרמאללה, ומחסום מפקדת התיאום והקישור ביריחו שמדרום ליריחו. מאז יישומם של שינויים אלה, ביצעו חיילים ישראלים מדי פעם בדיקות בארבעת המחסומים הללו במשך פרקי זמן קצרים. לגבי שכם נותרו על כנם שישה מחסומים המאוישים דרך קבע, ובכלל זה המחסומים בחווארה, עווארתה, בית איבא (החדש), א-טור, בית פוריק ומחסום שבי שומרון.

ואולם, במחסומים אלה כלי רכב המבקשים לצאת מהעיר שכם כבר לא נדרשים להציג אישור כפי שנדרש עד כה, והבדיקות במחסומים מבוצעות על בסיס אקראי (פירוט על השפעת צעדים אלה על חיי המסחר בשכם ר' החלק הבא). בנוסף לכך, במהלך החודש תיעד משרד המתאם את הסרתם של 19 מחסומים ומכשולים בלתי מאוישים ברחבי הגדה המערבית. בניגוד לכך, גישת פלסטינים בעלי תעודות זהות של הגדה המערבית לירושלים המזרחית מהצפון נותרה מוגבלת. נכון ל-14 ביוני, פלסטינים בעלי אישורים מיוחדים נדרשים להירשם במחסום קלנדיה בכניסה וביציאה, באמצעות סריקת הכרטיסים המגנטיים שברשותם.

אמצעים אלה ננקטים על רקע תהליך רחב יותר של התמסדות והתקבעות של חלק מהמנגנונים בהם נעשה שימוש לשלוט ולהגביל את תנועת הפלסטינים. תהליך זה כולל, בין יתר רכיביו, את הרחבת מערכת כבישי "מרקם החיים" והרחבתם של מחסומים מרכזיים המאוישים דרך קבע¹². בעוד שבחלק מהמקרים צעדים אלה הקלו על הגישה, הם גובים מחיר מהפלסטינים בכל הקשור לאובדן קרקעות, שיבוש נתיבי התעבורה המסורתיים, והעמקת הבידול והפיצול (פרגמנטאציה) של שטחי הגדה המערבית.

נכון לעכשיו, ובעקבות השינויים האחרונים, קיימים בגדה המערבית 613 מכשולי דרכים ("סגרים" - closures) לא כולל מחסומים הממוקמים על הקו הירוק, ומכשולים אלה משבשים את התנועה הפנימית של הפלסטינים, ובכלל זה משבשים את הגישה לירושלים המזרחית. למרות הבדלים מסוימים בסוגיית ההגדרה, נתון זה אושר בידי מפקדת פיקוד מרכז של צה"ל ובידי משרד מתאם פעולות הממשלה בשטחים, בעקבות בדיקה מפורטת ומוצלבת וסדרת סיורים משותפים. מתוך 613 מכשולי סגר, 68 הינם מחסומים המאוישים דרך קבע, חמישה פחות בהשוואה לחודש הקודם. בין אלה, 38 מחסומים ממוקמים על כבישי הגדה המערבית, המובילים למזרח ירושלים ולישראל, ומרביתם נמצאים לאורך הגדר. מחסומים אלה מונעים פלסטינים מלגשת אל קהילות וקרקעות השוכנות בגדה המערבית בצידה השני של הגדר (בין הגדר והקו הירוק). בנוסף לכך קיימים 522 מכשולים לא מאוישים, בהם מחסומי דרכים, תלי עפר, חומות עפר, שערים, שוחות, ו-23 "מחסומים חלקיים" שהם מחסומים המאוישים מעת לעת, לפיה הצורך. בתוך נתון זה של 613 מכשולים לא כלולים 84 מכשולי דרכים, חשובים באותה המידה, החוסמים את גישת הפלסטינים ואת תנועתם בתוך האזור שבשליטת ישראל בחברון (אזור 2H), וכן 63 נקודות מעבר לאורך החומה הידועים גם כ-שערי הגדר, ומוצע שבועי של כ-70 מחסומי פתע (ממוצע מתחילת שנת 2009) המוצבים בדרכים באורח אקראי.

מכשולי הדרכים מהווים רק שכבה אחת בתוך מערכת רב-שכבתית מורכבת של הגבלות גישה המוטלות על הפלסטינים והכוללות, בין היתר, הגבלות על השימוש בדרכים הראשיות, הגדר בגדה המערבית ומשטר האישורים הנילווה לה, שטחים צבאיים סגורים, שמורות טבע, התנחלויות ישראליות והשטחים שמסביב להן - "אזורי החיץ" שכניסת פלסטינים לתחומיהן אסורה כליל או מוגבלת.

העיר שכם: התאוששות הדרגתית של חיי המסחר בעקבות הקלות הגישה

לפי מידע שסיפקה לשכת המסחר של שכם למשרד המתאם, מאז תחילת שנת 2009 העיר שכם חווה התאוששות איטית אך משמעותית של חיי המסחר שנפגעו בשל הסגר הממושך שהוחל עליה בשמונה השנים האחרונות¹³. ההתאוששות מיוחסת ברובה לצעדים שישמו הרשויות הישראליות בחודשים האחרונים, צעדים שהקלו על הכניסה והיציאה מהעיר. הסרת הגבלות הגישה על פלסטינים בעלי אזרחות ישראלית לעיר בסופי שבוע (בשבתות), עם כלי רכבם, חשובה במיוחד בהקשר זה וכך גם ביטול השינוע המסחרי בשיטת 'גב אל גב' ומערכת הרישיונות שנכפתה על משאיות מסחריות.

פלסטינים בעלי אזרחות ישראלית מייצרים הכנסה משמעותית בערים הפלסטיניות הממוקמות בצפון הגדה, בזכות המרחק הקצר בין ערים אלה לחלק מהערים הפלסטיניות המרכזיות שבתוך ישראל, כוח הקנייה הגדול יחסית של אוכלוסיה זו ומחירן התחרותי של חלק מהסחורות בשווקי הגדה המערבית בהשוואה למחירן בישראל. האיסור על כניסת אזרחים ישראלים לשטח A ובכלל זה העיר שכם, נאכף מאז תחילת האינתיפאדה השנייה בספטמבר 2000. לשכת המסחר של העיר שכם מעריכה כי מספר הפלסטינים בעלי אזרחות ישראלית שנכנסו לעיר שכם רשם גידול משיעור של כמה מאות בחודש אפריל 2009 לשיעור שבועי של כ-3000 במהלך חודש יוני. היקף המכירות בימי שבת רשם גידול אף הוא, ממיליון שקלים ליום לשני מיליון שקלים ליום בהתאמה.

מאז שנת 2003 ועד לאחרונה, משאיות מסחריות שנכנסו או יצאו מהעיר שכם דרך מחסום עווארתה נדרשו להציג אישור מיוחד או לבצע העברה בשיטת 'גב אל גב' הכרוכה בפריקת המטען והעמסתו מחדש. בנוסף לכך, העברתם של מספר פריטים, ובכלל זה דלק וחטיטה, התאפשרה ללא אישור רק למשאיות בעלות לוחית זיהוי ישראלית. תהליך היגב אל גב' הגדיל משמעותית את עלויות העסקה, גרם נזק לסחורות וצמצם את מידת התחרותיות של המוצרים הפלסטינים. סוחרים מהעיר שכם דיווחו על כך שנגרמו להם עלויות יתר בהיקף של 100-300 ש"ח למשאית כתוצאה מהליך היגב אל גב'. בעוד שאין בנמצא הערכות מקיפות של מכלול ההפסדים והנזקים לסחורות, לשכת המסחר של שכם מדווחת שמטענים של סוכר, בטון וריהוט הושפעו בצורה הקשה ביותר משיטה זו, ועל פי הערכות נגרמו נזקים בהיקף של כ-200-300 ש"ח למשאית.

לשכת המסחר בשכם מעריכה שבקבות הסרת המגבלות במחסום עווארתה, מספרן הממוצע של המשאיות העוברות מדי יום במחסום גדל מ-250 משאיות לשיעור של 700-750 משאיות ביום. זאת ועוד, למרות הגידול בנכח התנועה, הסרת דרישת הליך היגב אל גב' אפשרה לצמצם משמעותית את זמן ההמתנה הממוצע, ממסגרת זמן של שעתיים כפי שהיה בשנים האחרונות לפרק זמן של כ-20 דקות.

העיר שכם, שמהווה את מרכז השירותים והכלכלה בצפון הגדה המערבית הינה בעלת ריכוז העסקים הגבוה ביותר ביחס לשאר אזורי הנפה ובהשוואה לכל אחת מערי הגדה האחרות. שלישי מתוך 42,884 בתי העסק הפועלים בנפת שכם ממוקמים בעיר שכם. בהשוואה, למשל, לערים רמאללה וחברון, המארחות פחות מ-10 אחוזים מבתי העסק בנפותיהן¹⁴. כתוצאה מכך, השפעת הסגר ההדוק על העיר שכם והתכווצותה של פעילות המסחר הייתה גדולה יותר בהשוואה למגבלות דומות שהוטלו על ערים אחרות בגדה. בין השנים 2002-2006 שיעור האבטלה בנפה נע סביב 25 אחוזים מכוח העבודה, עליה חדה לעומת 7 אחוזי אבטלה שנירשמו ברבעון השלישי של שנת 2000, לפני פרוץ האינתיפאדה השנייה¹⁵. משנת 2007 ואילך, שיעורי האבטלה רשמו ירידה הדרגתית בהשוואה לשנה הקודמת, לצד ירידה בשיעור התקריות האלימות והקלה מסויימת בבדיקות בחלק מהמחסומים, וברבעון הראשון של שנת 2009 שיעורי האבטלה עמדו על 13 אחוזים.

מגבלות המוטלות במחסומים ממשיכות לשבש את פעילות האו"ם

מגבלות גישה המוטלות על-ידי כוחות הביטחון הישראליים במחסומים, במיוחד אלה שלאורך הגדה, ממשיכות לשבש את מבצעי האו"ם בגדה המערבית. במהלך חודש יוני דיווחו חברי צוות האו"ם על סך כולל של 71 תקריות בהן נרשמו בעיקר עיכובים בגישה או סירוב מעבר במחסומים, שגרמו לאובדן של 1,303 שעות עבודה, או 173 ימי עבודה של עובדי האו"ם¹⁶. בעוד מספר התקריות בחודש יוני רשם גידול מתון בשיעור של 18 אחוזים בהשוואה לחודש יוני (60), מספר שעות העבודה האבודות רשם גידול של פי חמישה, ומשקף את הגידול במספר אנשי הצוות המעורבים בתקריות (238).

בסך הכול, מספרן הכולל של התקריות שתועדו במחצית השנה הראשונה של שנת 2009 היה נמוך בשיעור של 20 אחוזים בהשוואה לנתון המקביל בשנת 2008, 542 בהשוואה ל-676, וסך אובדן שעות העבודה

פלסטינית ציבורית המזרימה מים שנרכשו מחברת המים הישראלית 'מקורות'. היקף האוכלוסייה שנפגעה, המקבלת שירות מ-JWU, עומד לפי ההערכות על 70 אלף איש מתוך 320 אלף תושבים המתגוררים ב-58 קהילות, ובכלל זה ערים גדולות יחסית וכפרים כמו ביר זית, אבו-קאש, קובאר ובית חנינה. רוב הבתים בקהילות אלה מקבלים אספקת מים משובשת, וחלק מהם מקבלים מים רק פעם מדי 10 ימים.

כתוצאה מכך, הבתים שנפגעו נאלצים להסתמך בצורה גדלה והולכת על רכישת מים ממיכליות מים פרטיות. כפי שציין הבנק העולמי, מחיר המים ממקורות שאינם מחוברים לתשתית המים יקר פי ארבעה מהמים המסופקים במערכת המים, והדבר משפיע קשות על המשפחות העניות¹⁸. בעוד שאזורים אלה הושפעו מאספקת מים משובשת במהלך עונות הקיץ הקודמות, המצב הנוכחי גרם להתדרדרות נוספת במצב. הסיבה העיקרית לכך היא החלטת מקורות לצמצם את אפסדת המים ל-JWU ב-15 אחוזים, מ-34 אלף מטרים מעוכבים ביום ל-29 אלף, החלטה המיושמת מאז נובמבר 2008. כמויות המים המסופקות ע"י מקורות מהוות כ-60 אחוזים מהתצרוכת של האזורים בטיפול של JWU, 45-50 אלף מטרים מעוכבים ביום.

רשם ירידה משמעותית בשיעור של 72 אחוזים, 3,331 בהשוואה ל-11,856. יותר ממחצית התקריות שדווחו בחודש יוני, 56 אחוזים מהן, נרשמו במקרים בהם דרשו כוחות הביטחון הישראלים לבצע חיפוש בכלי הרכב של האו"ם. רוב התקריות האלה התרחשו בשני המחסומים העיקריים בגדה המערבית השולטים על תנועת כלי רכב לירושלים המזרחית מהצפון ומהדרום, מחסום קלנדיה ומחסום המנהרות. לפי אמנת האו"ם בנוגע לזכויות יתר וחסינויות משנת 1946, אמנה שישראל חתומה עליה, רכוש האו"ם ונכסיו חסינים מפני חיפוש ולכן צוות האו"ם אינו מורשה להתיר חיפוש בכלי רכב אלה. בנוסף לכך, מספר תקריות אחרות נגרמו לאחר שאנשי כוחות הביטחון הישראלים דרשו שעובד או"ם מקומי, הנושא תעודה מזהה מטעם מוסדות האו"ם ולא תעודת זהויה שהנפיק משרד החוץ הישראלי, יצא מכלי הרכב ויעבור בדיקה גופנית.

מחסור במים בנפות רמאללה ובירושלים

הגידול בדרישה למים במהלך חודש יוני בעיקר בשל תחילת הקיץ, בשילוב עם משבר המים הנמשך בעשורים האחרונים, גרם לכניעה באספקת המים לקהילות רבות המחוברות למערכת המים ברחבי הגדה המערבית¹⁷. לפי נתוני אשכול המים, התברואה וההיגיינה (אשכול WASH), פגיעה זו כוללת קהילות בנפות רמאללה וירושלים שמקבלות אספקת מים מרשות בשם 'רשות המים הירושלמית, (The Jerusalem Water Undertaking), רשות מים

מבט על השוואה בין החודשים מאי ויוני 2009

סוגיית ההגנה על ילדים בשטח הפלסטיני הכבוש ילדים פלסטינים שנהרגו מנפלי תחמושת: 0 לעומת 1. ילדים ישראלים שנהרגו: 0 לעומת 0. ילדים פלסטינים שנפצעו: 18 לעומת 19, כולל 3 שנפצעו מנפלי תחמושת. ילדים ישראלים שנפצעו: 0 לעומת 0. עקורים כתוצאה מהריסות בתים: 98 לעומת 0, 15 בירושלים המזרחית, 83 באזור C. ילדים פלסטינים נים המוחזקים במעצר בישראל: 355, בכלל זה עצורים מנהליים, בהשוואה ל-346 בחודש מאי.

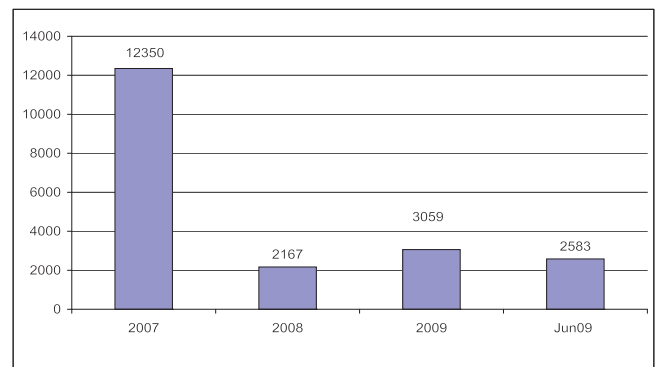

המצור על עזה נכנס לשנתו השלישית, כבודם של 1.5 מיליון תושבים נשלל בשל הקיפאון המדיני.

המצור שמטילה ישראל על רצועת עזה נכנס לשנתו השלישית ומוסיף לחתור תחת מקורות המחייה של תושבי עזה ולמנוע את בנייתם מחדש של הכתים והתשתיות שנהרסו או ניפגעו במהלך העימות המזוין האחרון. לפי הדיווחים בתקשורת, כ-10 ביוני אימץ הקבינט הבטחוני הישראלי החלטה לפיה כל הקלה במשטר המצור תהיה תלויה בהתקדמות במו"מ לשיחרורו של החייל השבוי גלעד שליט¹⁹.

במהלך חודש יוני נרשמה ירידה של 15 אחוזים במספר המטענים שכניסתם לעזה הותרה בהשוואה לחודש מאי 2009 (2,583 בהשוואה ל-2,960). היבוא בחודש יוני מהווה 21 אחוזים בלבד מהמוצא החודשי של המטענים שנכנסו לעזה בחמשת החודשים הראשונים של שנת 2007, (12,350), לפני הטלת המצור. מטענים שיובאו ע"י סוכנויות הומניטאריות מהווים 29 אחוזים מסך היבוא, והשאר מיובא על-ידי המגזר המסחרי.

היקף היבוא לרצועת עזה – ממוצע חודשי בחמשת החודשים הראשונים של 2007 ו-2008, 2009

החלטת ישראל ב-22 למרץ 2009 לאפשר כניסה בלתי מוגבלת של מוצרי מזון בתנאי שמקור הסחורות אושר ע"י הרשויות הישראליות, נותרה בלתי מיושמת. למרות שמטענים המכילים מוצרי מזון מרכיבים 77 אחוזים מכל היבוא במהלך חודש יוני, (1,989), חלק ממוצרי המזון המבוקשים, ובכלל זה פורמולה לתינוקות, תה, מוצרי מזון משומרים וריבה נותרו אסורים ליבוא.

במהלך החודש הנוכחי נכנסו לרצועת עזה כמויות מוגבלות של מוצרים חדשים, ובכלל זה דשנים חקלאיים, צמיגי מכוניות, כלים לתיקונים ביתיים וראשי בקר, חלק מהם לראשונה מאז נובמבר 2008. בנוסף התאפשרה כניסתן של 18 משאיות המכילות בטון וחצץ שנועד להרחבת הצד הפלסטיני של מעבר כרם שלום. בעוד כמויות מוגבלות של חומרי בנייה הורשו להיכנס במהלך החודשים הקודמים לתיקון תשתיות ציבוריות, זהו המשלוח הראשון המיועד למפעל פרטי שכניסתו הותרה מאז ה-4 בנובמבר 2008.

חומרי בניין הנחוצים לשיפוץ ותיקון בתים ותשתיות שנפגעו במתקפה הישראלית האחרונה, ובכלל זה בטון, חצץ, עצים זכוכית ומוטות ברזל ופלדה, נותרו אסורים ליבוא. סקר משותף שערכו UNRWA ו-UNDP מצא ש-3,600 יחידות דיור נהרסו כליל, 2,700 ספגו נזק רחב היקף, ו-52,000 בתים זקוקים לשיפוץ קלים יותר. יבואם של פריטים חיוניים אחרים כמו ביגוד, ספרי לימוד, ראשי בקר, חומרי גלם לתעשייה, צינורות פלדה וחלקי חילוף למערכות הביוב, המים והחשמל נותר מוגבל ביותר או אסור לחלוטין.

יזמות השיקום של האו"ם

מספר ארגונים, כולל סוכנויות האו"ם, מחפשים דרכים להוציא לפועל מיזמי שיקום ראשוני. כרגע, מתקיימת עבודה בהיקף מצומצם לשקם נכסי חקלאות שניזוקו כמו קרקעות חקלאיות, חממות, מאגרי זרעים ומערכות השקיה, פינוי נפלי תחמושת וסילוק 600 אלף טון הריסות שנוצרו כתוצאה ממצב 'עופרת יצוקה'. בניגוד לכך, התקדמות מועטה בלבד הושגה בכל הקשור לבנייתם מחדש של בתי מגורים, דרכים, מבני חינוך ומתקני בריאות, ושיפוץ מערכות המים והתברואה. מזכ"ל האו"ם הציג בפני שר הביטחון אהוד ברק הצעה מטעם האו"ם הכרוכה בפתיחת המעברים ללא הכנסת חומרים הדרושים להשלמת פעולות השיקום בבתים, במתקני החינוך והבריאות, פעולות שהושעו מאז יוני 2007. נערכו התייעצויות אינטנסיביות עם ממשלת ישראל והאו"ם ממתין כעת לתשובת ישראל.

כללה מגוון מוצרים כמו רהיטים, ביגוד, גידולים חקלאיים, ירקות, מזון מעובד, מוצרי מתכת, ועבודות יד²⁰. לפי הסכם שנחתם בחודש נובמבר 2005 בדבר תנועה וגישה בין ממשלת ישראל לרש"פ (הידוע בכינוי "הסכם המעברים") על ישראל להתיר יצוא של 400 מטענים מדי יום מהרצועה.

גידול בביקוש לחשמל הוביל להפסקות חשמל ארוכות יותר

אספקת החשמל בתוך רצועת עזה המשיכה לסבול משיבושים ניכרים בשל המצור הנמשך, שהוביל לירידה בתפוקה של תחנת הכוח העזתית והוביל לכך שלא ניתן לתקן את הנזקים שנגרמו לרשת החשמל במהלך מבצע 'עופרת יצוקה'.

כושר הייצור הנוכחי של תחנת הכוח העזתית עומד על כשלושה רבעים מרמת התפוקה המרבית, 60 מתוך 80 מ"ו, בעיקר בשל החלטת ישראל המיושמת מאז נובמבר 2007 לצמצם את כמות הדלק התעשייתי המיובא לתוך עזה. ירידה זו בתפוקת התחנה התרחשה אחרי פגיעה קודמת בכושר הייצור המירבי של התחנה, שעמד על 140 מ"ו, ואשר התרחשה עוד ביוני 2006, כאשר חיל האוויר הישראלי פגע והשמיד שישה שנאים בתחנת הכוח העזתית, מיד לאחר שהחייל גלעד שליט נפל בשבי.

כמות הגז לבישול שיובאה לעזה במהלך חודש יוני מהווה חצי בלבד מהכמות שנכנסה בחודש מאי 2009. לפי התאחדות בעלי תחנות הדלק העזתית, המחסור בגז-בישול במהלך חודש יוני הביא לכך ש-22 נקודות חלוקה של גז בישול פעלו יומיים בשבוע בלבד. בניגוד לכך, גרשם גידול קל בכמות הדלק התעשייתי שהוזרם לתפעול תחנת הכוח העזתית, 9.5 מיליון ליטרים, בהשוואה ל-9.3 מיליון ליטרים. כמות זו מהווה 70 אחוזים בלבד מתצרוכת החודשית כפי שהיא נאמדה ע"י רשות תחנת הכוח. כתוצאה ממחסור בדלק תעשייתי, בשילוב עם המחסור בחלקי חילוף הנחוצים לתחנת הכוח, הפסקות חשמל מתוכננות ברחבי רצועת עזה נותרו על כנן (ר' סעיף העוסק בחשמל למטה).

האיסור הגורף על יבוא דלק וסולר לשימוש פרטי נמשך מאז ה-2 בנובמבר 2008. לפי נתוני GSOA, מאז אמצע מרץ 2009, נמשכת הברחתם של מוצרי דלק, כולל סולר, דרך המנהרות שעוברות מתחת לגבול רפיח-עזה על בסיס יומימי. המנהרות נותרו עורק חיים חשוב עבור תושבי עזה, והן מספקות לשוק סחורות שכניסתן נאסרה במעברים שבשליטת ישראל. במהלך החודש לא התאפשרה יציאת סחורות ליצוא מחוץ לרצועת עזה. לפני שהוטל המצור ביוני 2007, ההיקף הממוצע של היצוא עמד על 1,380 משאיות בחודש, או 60 משאיות בממוצע מדי יום, והסחורה

ארגונים הומניטריים מציינים את תום השנה השנייה למצור על רצועת עזה

בעוד המצור הישראלי על עזה נכנס לשנתו השלישית, פרסמו 38 ארגונים הומניטאריים, ובכללם שלוש סוכנויות א"ם (אונ"א, נציבות האו"ם לפליטים, ו-UNFPA) הצהרה משותפת שבה הביעו חשש כבד מפני המשך המצור, שמשפיע על כל אוכלוסיית עזה המונה 1.5 מיליון תושבים, ובמיוחד על נשים, ילדים וקשישים.

ההצהרה הדגישה את העובדה שכמות הסחורה שמותרת ליבוא לעזה מהווה רבע בלבד מכמות היבוא לפני המצור. שמונה מתוך עשרה מטענים המורשים להיכנס לעזה מכילים מוצרי מזון, המוגבלים ל-18 סוגים בלבד, ובכלל זה תה, קפה וסוגים מסוימים של מזון משומר כמו רסק עגבניות. הכנסת סחורות חיוניות כמו זרעים, עגלים, ביגוד ונעליים עדיין נמצאת תחת הגבלה. זאת ועוד, חומרים הנחוצים להתאוששות ראשונית, ובכלל זה חומרי בניין, עדיין אסורים ליבוא, והאיסור מותיר אלפי פלסטינים ללא אפשרות לתקן ולשפץ את בתיהם, שניזוקו או הושמדו כליל במבצע עופרת יצוקה.

ההצהרה מסתיימת בקריאה לגישה חופשית ונטולת הגבלות לכל סוגי הסיוע ההומניטארי, בהתאם להסכמים הבינלאומיים הרלבנטיים. היא גם מזהירה שהמשך המצור יוצר אווירת מחסור בעזה שרק מחמירה את תחושת חוסר אונים והייאוש בקרב התושבים, וקוראת להמחיש לפלסטינים בעזה חלופה אחרת, המושתתת על תקווה וכבוד.

בנוסף לכך, מאז תחילת 2009, חברת החשמל העזתית GEDCO קיבלה רק מספר מצומצם של מטענים המכילים פריטי אספקה וציוד שנידרשו לשיקום מספר מוגבל של רשתות חשמל. ישנם כעת כ- 150 פריטי ציוד הדרושים לתיקון רשתות חשמל (כמו כבלים של מתח גבוה, שנאים, חוטים ומתגים) שאזלו מן המלאי, ו-400 פריטים נוספים נמצאים ברמת מלאי נמוכה.

חברת החשמל העזתית GEDCO מעריכה שהביקוש לחשמל במהלך הקיץ יעמוד על 250 מ"ו, תוך יצירת גירעון של 53 מ"ו, שהם 21 אחוזים מיכולת היצור, בהשוואה ליכולת הנוכחית העומדת על 197 מ"ו²¹. כתוצאה מכך, 90 אחוזים מתושבי עזה חוו בחודש יוני, מדי יום ביומו, הפסקות חשמל שנמשכו 6-8 שעות, עליה בהשוואה להפסקות חשמל שנמשכו 5 שעות במהלך החודשים פברואר-מאי 2009. עשרת האחוזים הנותרים, שמתגוררים בעיקר בג'באליה, בית לאהייה, מזרח חאן יונס ובכמה אזורים בעיר עזה, נותרו ללא אספקת חשמל מאז תחילת מבצע עופרת יצוקה בחודש דצמבר 2008, בשל הנזק שנגרם למערכת החשמל. התמשכות הפסקות החשמל הגדילה את הסתמכות מוסדות הציבור וספקי שירותים על גנראטורים, שתפעולם תלוי ביבוא סולר וחלקי חילוף באמצעות המנהרות.

האלימות ממשיכה להשפיע על החיים האזרחיים

תקריות אקראיות, הכוללות עימותים מזוינים בין כוחות צבא ישראלים לפלגים פלסטינים, תקריות ירי לעבר אנשים ששהו באזור ימי או יבשתי שהגישה אליהם מוגבלת, ותקיפות אוויר ישראליות, הוסיפו לחתור תחת ביטחון התושבים החיים ברצועת עזה ולפגוע בפרנסתם.

במהלך חודש יוני נהרגו שיש פלסטינים ו-11 נוספים נפצעו בנסיבות הקשורות לעימות הישראלי פלסטיני, וזאת בהשוואה לארבעה הרוגים ושישה פצועים בחודש מאי. מאז ההכרזה על הפסקות האש החד צדדית ב-18 בינואר 2009, נהרגו 30 פלסטינים ו-39 נפצעו. פלגים פלסטינים מזוינים ירו מספר מטחי רקטות מתוצרת מקומית ופצצות מרגמה לעבר דרום ישראל; לא היו נפגעים ישראלים כתוצאה מהירי.

מקרב ההרוגים בחודש יוני, ארבעה היו לכאורה לוחמים חמושים שנהרגו בעימות מזוין עם כוחות ישראליים ליד גבול עזה-ישראל. זו הייתה התקרית הקטלנית ביותר מאז ההכרזות החד צדדיות על הפסקות האש ב-18

בינואר 2009. שני ההרוגים האחרים מתו כתוצאה מפגיעות שספגו במהלך מבצע 'עופרת יצוקה', ובהן ילד פלסטיני בן 11. בנוסף להרוגים אלה, נהרגו בחודש יוני גם שני פועלי בניין כשניסו להרוס שרידים של בניין שנפגע ללא תקנה במהלך 'עופרת יצוקה'.

ארבעה דייגים וחקלאי אחד נפצעו החודש כשכוחות ישראליים פתחו באש לעברם, בעודם אוכפים מגבלות גישה לים ובאיזור 'החיץ' שנאכף על ידי ישראל בתוך שטח הרצועה לאורך הגבול. נוהג זה אינו רק מסכן את חיי האזרחים, אלא פוגע גם בפרנסת הדייגים והחקלאים. הגבלות גישה לאזורים הסמוכים לגבול עם ישראל וכים הפתוח, מעבר לשלושה מיילים ימיים מהחוף, הודקו בחודשים האחרונים. בשלוש תקריות שונות במהלך החודש, כוחות חיל הים הישראלי פגעו בשתי ספינות דיג פלסטיניות, החרימו שתיים נוספות ועצרו שישה דייגים. לפי איגוד דייגי עזה, החשש העיקרי הוא מהיעדר ערוצי תקשורת פתוחים בין הדייגים לספינות הסיור הישראליות. בנוסף לכך, בכמה מקרים טנקים ישראלים ובולדוזרים ישראלים שיטחו קרקעות בשטח הרצועה באזורים הסמוכים לגבול, ליד מחנה אל-בורייגי, מזרח ג'באליה ומחנה אל-מראזי, והדבר גרם לנזק נוסף לאדמות החקלאיות שכבר ניזוקו במהלך המתקפה הישראלית האחרונה.

בנוסף, חיי התושבים הפלסטינים הוסיפו להיות בסכנה בשל אלימות פלסטינית פנימית. במהלך החודש האחרון, ארבעה פלסטינים נהרגו ושבעה נוספים נפצעו במספר תקריות, הכוללות עימותים על רקע משפחתי ושימוש פיזי בכלי נשק ובנסיבות בלתי ברורות. ההרוגים כוללים אישה בת 21 שנתלתה ע"י בני משפחתה לאחר שהואשמה בהתנהגות "בלתי מוסרית", גבר שנהרג מפיצוץ של מטען חבלה ממזרח לחאן יונס, ושני גברים שנהרגו ממזרח לדיר אל בלח ובבית חאנון בנסיבות לא ברורות.

נפגעים פלסטינים כתוצאה מתקריות הקשורות למנהרות

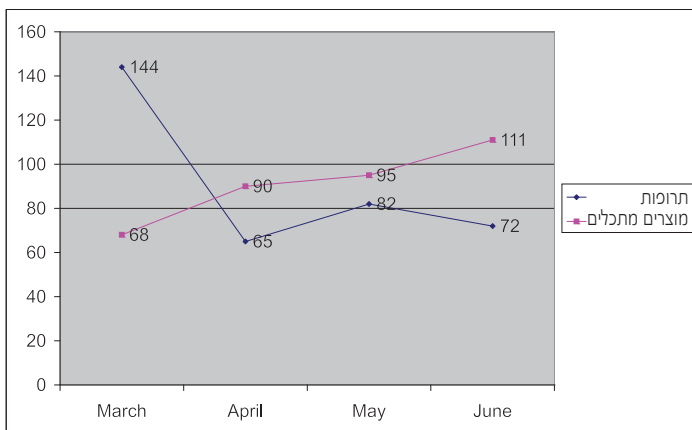
במהלך חודש יוני המשיך יבוא הסחורות לתוך רצועת עזה, דרך המנהרות שמתחת לגבול רפיח-עזה, להתנהל ללא הפרעה, ולפי הדיווחים נחפרו מנהרות נוספות ועמוקות עוד יותר. פעילות מסוכנת זו ממשיכה לגבות מחיר אנושי יקר. במהלך חודש יוני נהרגו שלושה פלסטינים ו-14 נוספים נפצעו לפי הדיווחים. שלושה מההרוגים ועשרה מהפצועים נפגעו בהתמוטטות מנהרה ובהתחשמלות, וארבעה נוספים נפגעו מירי טילים ישראלים לעבר המנהרות.

בנוסף לכך, 559 חוליים עברו למצריים דרך מעבר רפיח, 19 מתוכם בשבועיים הראשונים של חודש יוני והשאר במהלך שלושת ימי הפתיחה בסוף החודש. הטבלה הרצי"ב מציגה את מספר המטופלים שחצו את הגבול למצרים דרך מעבר רפיח מאז תחילת שנת 2009.

במהלך החודש הנוכחי אישר ארגון הבריאות העולמי את מותם של שני חולים שמתו משום שלא יכלו לעבור את הגבול למצרים, לאחר שמעבר הגבול נסגר בתקופה בה היו אמורים לחצות. חולה נוסף מת לאחר שבקשתו לעבור דרך מעבר ארז סורבה. מתחילת שנת 2009 מתו 20 חולים בנסיבות מעין אלה.

מספר תרופות ומוצרים מתכלים אזלו מהמלאי

לפי נתוני בית המרקחת המרכזי של עזה, מתוך רשימה של 416 תרופות חיוניות ו-596 מוצרים מתכלים, 72 ו-111, בהתאמה, אזלו מהמלאי (רמת מלאי אפס) במהלך חודש יוני. בעוד שבמספר התרופות שאזלו מן המלאי מאז חודש מרץ נרשמה ירידה, הרי שבמספר המוצרים המתכלים שאזלו מן המלאי נרשמה עליה. למרות שהליכי האישור המיושמים ע"י רשויות ישראל במעברים גרמו לעתים לעיכוב באספקת תרופות ומוצרים מתכלים, הרי שהמחסורים המצויינים קשורים בעיקר לניהול כושל ולחלוקה כושלת של האספקה הקיימת בעזה, הערכות צרכים בלתי מהימנות, חוסר יעילות בהליכי הרכישה, ותת תקצוב.

באחד המקרים בהם התמוטטה מנהרה, אדם אחד נהרג ושישה נלכדו בין ההריסות עד שחולצו. בנוסף לכך ב-12 ביוני נפצעו ארבעה פלסטינים כאשר, לפי הדיווחים, כוחות הביטחון המצריים השמידו 14 מנהרות. תקרית זאת העלתה את מספר ההרוגים והפצועים בתקריות הקשורות למנהרות ושתועדו ע"י OCHA במחצית הראשונה של שנת 2009, ל-27 ו-47 בהתאמה, בהשוואה ל-46 הרוגים ו-69 פצועים במהלך שנת 2008.

שיפור באפשרות הגישה של חולים עזתיים לטיפול מומחה מחוץ לרצועת עזה

במהלך חודש יוני הנפיקה מחלקת הפניות לחו"ל של משרד הבריאות הפלסטיני 1,356 הפניות לחולים הזקוקים לטיפול רפואי מיוחד שאינו זמין בבתי החולים הציבוריים ברצועת עזה. מתוכם 38 אחוזים הופנו לבתי חולים בירושלים המזרחית, ירדן וישראל, 27 אחוזים הופנו לבתי חולים במצריים, ו-35 אחוזים הופנו לבתי חולים המופעלים ע"י ארגונים לא ממשלתיים בתוך עזה. מספרן הכולל של הפניות רשם גידול של 25 אחוזים לעומת סך הפניות שהונפקו בחודש מאי.

מתוך 690 הפניות שהוגשו לרשויות הישראליות במהלך חודש יוני לקבלת אישור יציאה מעזה דרך מעבר ארז, ובכלל זה הפניות שהונפקו בחודש מאי, 68 אחוזים אושרו, שני אחוזים מהבקשות סורבו ו-30 אחוזים מהבקשות עדיין היו תחת בדיקה בסוף החודש. כשבעה אחוזים מהמבקשים, כולם שייכים לקטגוריית הבקשות שעדיין נמצאות תחת בדיקה, התבקשו להיפגש עם נציגי שירות הביטחון הכללי הישראלי כדי לדון בבקשתם. בסך הכל, לפי משרד התיאום הפלסטיני במעבר ארז, 465 חולים עזבו את עזה דרך מעבר ארז במהלך חודש יוני, והדבר מצביע על גידול בשיעור של 53 אחוזים בהשוואה לנתון המקביל במהלך החודש הקודם, שעמד על 304 חולים, וירידה בשיעור של 11 אחוזים בהשוואה לממוצע החודשי בשנת 2008, שעמד על 524.

יוני	מאי	אפריל	מרץ	פברואר	ינואר	מספר חולים שהועברו למצריים דרך מעבר רפיח
559	450	495	60	337	1053	

ועדת החקירה לחקר אירועי 'עופרת יצוקה'

ועדת החקירה העצמאית הבינלאומית (International Independent Fact Finding Mission) שבראשה עומד השופט ריצ'רד גולדסטון ממשיכה לחקור הפרות של החוק ההומניטרי הבינלאומי והפרות של זכויות אדם הקשורות למבצע 'עופרת יצוקה'. מומחים טכניים מטעם הוועדה ביקרו במספר אתרים בעזה וראיינו שורה ארוכה של עדים וקורבנות. בהתאם למנדט שניתן לה, הוועדה התכוונה לבקר גם בישראל ולחקור מעשים נגד ישראלים בישראל. ואולם, ישראל סירבה לשתף פעולה עם הוועדה, וסירבה לאשר לחבריה כניסה לישראל או כניסה לעזה דרך ישראל. כחלק מהמאמצים לחקר העובדות, נערכו ברצועת עזה שימועים פומביים בין ה-26 ביוני ל-1 ביולי. השימועים הפומביים אפשרו לקורבנות, לשורדים ולעדי ראייה להציג מידע ולדבר בעצמם בפני הציבור. זו הייתה ההזדמנות הראשונה שניתנה לקורבנות בעזה לתת ביטוי פומבי לחוויותיהם בתקופת העימות בפני גוף חקירה השייך לאו"ם. העדויות בעל פה לוו בתרגום צמוד מערבית לאנגלית ושודרו בשידור וידאו לציבור הרחב, לעיתונאים בתחנות רדיו ולגופי תקשורת במשרדי הצלב האדום הפלסטיני. סבב שימועים פומביים שני התקיים בג'נבה ב-6 וב-7 ביולי, במטרה להתייחס להפרות שהתרחשו בישראל ובגדה המערבית וכלל את חוות דעתם של מומחים צבאיים ושל עדים ישראלים, כולל נפגעי התקפות הטילים בדרום ישראל.

סוגיות נוספות הקשורות לשטח הפלסטיני הכבוש

הליך צבאי ישראלי חדש מעמיק את ההפרדה בין עזה לגדה

בהקשר של הדיון המתנהל בבית המשפט העליון הישראלי במספר עתירות שהגיש ארגון זכויות האדם 'המוקד' נגד האיסור החל על תושבי עזה לעבור לגדה המערבית, הגיש פרקליט המדינה לעיונו של בית המשפט הליך חדש המכונה "מקרים הומניטריים" והמתייחס למקרים הזכאים לאישורים חריגים.²² לאחר פרוץ האינתיפאדה השנייה בשנת 2000, ישראל הקפידה את תהליך עדכון כתובותיהם של תושבי עזה שעברו לגדה המערבית (למעט תושבי ירושלים המזרחית שעליהם חלים נהלים שונים), בעותק שהיא מחזיקה בידיה של מרשם האוכלוסין הפלסטיני. כתוצאה מכך, אלפי תושבי עזה המתגוררים בגדה

המערבית מוגדרים ע"י הרשויות הישראליות כ-שוהים בלתי חוקיים, ונמצאים בסכנת גירוש לרצועת עזה. מאז חודש נובמבר 2007 ישראל דורשת מהפלסטינים תושבי רצועת עזה לבקש אישורים זמניים כדי להישאר בגדה המערבית.

לפי ההליך החדש, קשרי משפחה לכשעצמם אינם מהווים "סיבה הומניטרית" המצדיקה הנפקת אישור מעבר לגדה המערבית. רק יתומים, חולים כרוניים, וקשישים סיעודיים שאין להם קרובי משפחה בעזה שמסוגלים לטפל בהם יורשו לעבור לגדה המערבית ולהצטרף לקרובי משפחה מדרגה ראשונה המתגוררים שם. למבקשים ינתנו אישורים זמניים לשישה חודשים ואז לשנה נוספת, ורק לאחר שבע שנים ישקלו הרשויות הישראליות האם להתיר למבקש להתגורר דרך קבע בגדה המערבית.

משמעות הקשחת הקריטריונים בהליך זה היא שלזוגות ובני משפחה שנחצו בין עזה לגדה המערבית אין סיכוי לזכות באיחוד משפחות [בגדה]. ההגבלות החדשות משפיעות על אלפי תושבים הרשומים בעזה ומתגוררים בגדה, שלרבים מהם בני ובנות זוג וילדים בגדה והם יאלצו לחיות תחת סיכון מתמיד של גירוש ועקירה.

לפי נייר עמדה משותף שפורסם ע"י המוקד וארגון זכויות אדם נוסף, 'גישה', ההליך החדש מפר את ההתייבויות שישראל נטלה על עצמה בהסכמי אוסלו, לפיהן ישראל תתייחס לגדה ולרצועת עזה כ"יחידה טריטוריאלית אחת", ולמעשה היא ממסדת את ההפרדה בין שתי הטריטוריות. שתי הקבוצות טוענות שההליך מפר גם את הזכות לחירות התנועה של תושבי השטח הכבוש, החירות לבחור את מקום מגוריהם, והחירות לקיים חיי משפחה, כולם חירויות המוכרות במסגרת החוק הבינלאומי.

טענות לגבי טיפול לקוי ועיניניים שעברו עצורים פלסטינים, ובהם ילדים

מספר ארגונים לא ממשלתיים וסוכנויות או"ם הפועלים בשטחים הכבושים ובישראל ציינו ב-26 ביוני את היום הבינלאומי לתמיכה בקורבנות עיניניים. באירועים ובפרסומים הרלבנטיים הביעו הארגונים חשש בכל הנוגע ליחס אותו מקבלים עצורים פלסטינים במתקני חקירה ומעצר ישראלים ופלסטינים.

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראלי פרסם דו"ח לפיו הרשויות הישראליות מתייחסות בצורה לא ראויה לעצורים הפלסטינים.²³ מחקרו של הוועד מצביע

מימון

עד סוף חודש יוני קיבלה המגבית הפלסטינית המאוחדת (Consolidated Appeals Process) קצת יותר מחצי מהכספים הנחוצים לה כדי לתת מענה לצרכים שהוגדרו ע"י הארגונים ההומניטריים. המימון למגבית 2009, בהמשך לסקירה החצי שנתית בחודש יוני, עומד כעת על 51 אחוזים ונכון לעכשיו התקבל מימון בגובה 412 מיליון דולר מתוך סכום כולל של 803 מיליון דולר שהתבקשו במגבית.

במהלך החודש נרשמה מגמת עליה ברמת המימון במספר מגזרים הסובלים ממימון חסר, ובכלל זה דור (מ-11 אחוזים בחודש מאי ל-22 אחוזים בחודש יוני), בריאות (מ-23 אחוזים בחודש מאי ל-43 אחוזים בחודש יוני), וחקלאות (בחודש יוני התקבל מימון בשיעור של 34 אחוזים, עליה של 9 אחוזים בהשוואה לחודש מאי). מגמת עליה זאת הנה מבורכות, ואולם הפערים בין רמות המימון בין מגזר למגזר ותת המימון ממנו סובלים מגזרים ופרוייקטים מסויימים מוסיפים לעורר חשש בקרב הסוכנויות המיישמות. מגזרים אלה עדיין ממתנים לתרומות בגובה 65 מיליון דולר.

פערי המימון בין התקציבים שמקבלים המיזמים השונים ברצועת עזה, לבין אלה שמקבלים המיזמים בגדה המערבית עומדים על כנם ומיזמי עזה נהנים ממימון בשיעור של 53 אחוזים בעוד שהתמיכה בפעילויות בגדה המערבית עומדת על 43 אחוזים בלבד.

קרן התגובה ההומניטרית (קרן לסיוע חירום דחוף) של האו"ם אישרה את מימונם של שלושה מיזמים דחופים במהלך חודש יוני, בשווי כולל של 340 אלף דולר, שמטרתם העברת סיוע חירום לתושבי עזה במגוון דרכים, ובכלל זה אספקת מזון טרי המיוצר ע"י חקלאי עזה למשפחות במצוקה, פעילויות שיקום לנכים שנפגעו בעימות, תיקון תשתיות ורכש ציוד לבנק הדם.

יתרת התקציב בקרן התגובה ההומניטרית עומדת כעת על כמיליון דולר, ואולם שני מיזמי חירום חדשים צפויים לקבל מימון בשבועות הקרובים בשווי של כחצי מיליון דולר, מה שצפוי להותיר את יתרות הקרן ברמה נמוכה ביותר. משרד המתאם ההומניטרי בשטח הפלסטיני הכבוש מבקש תמיכה נוספת לחיזוק היתרות המתדלדלות מתורמים ותיקים וחדשים.

על כך ששירותי הביטחון הישראליים, ובעיקר צה"ל והשב"כ, אוזקים עצורים "בצורה מכאיבה ומשפילה", שלעתים גובלת בעינוי. במהלך השנה האחרונה תיעד הוועד 574 מקרים בהם אזקו עצירים בצורה מכאיבה, ובכלל זה איזוק למשך שעות ולעתים ימים. לפי הדו"ח, בעוד הרשויות הישראליות מצדיקות את האיזוק בצורך ביטחוני, חלק ניכר מהמקרים שתועדו התרחשו במהלך חקירות ובמהלך מתן טיפול רפואי בתוך מתקני כליאה מבוצרים.

הסניף הפלסטיני של הארגון Defence for Children International פרסם דו"ח נוסף לפיו ילדים פלסטינים המוחזקים ע"י הצבא הישראלי נחשפים בצורה שגרתית לטיפול לקוי, שבחלק מהמקרים מגיע לכדי עינויים²⁴. צורות שונות של אלימות שזוהו ע"י הארגון כוללות: שימוש מוגזם בכיסוי עיניים ואזיקים, סטירות ובעיטות, תנחות כואבות לאורך זמן, מניעת גישה לשירותים, בידוד ומחסור בשינה, אימים גופניים ונפשיים לבני המשפחה של הילד או הילדה. הדו"ח מעלה חשש נוסף בכל הקשור לאי כיבוד זכותו של הילד להליך הוגן במערכת השיפוט הצבאית הישראלית. חשש רב עולה בכל הקשור להעמדתם לדין ומאסרם של ילדים בני 16 ו-17 כבוגרים, הגבלת הגישה ליעוץ משפטי, במיוחד במהלך החקירה, מניעת ביקורי משפחה, שפיטת הילדים בבתי דין צבאיים רגילים במקום בבתי דין לנוער. לאור ניסיונו של הארגון, שייצג 30-40 אחוזים מהילדים העומדים לדין בבתי דין צבאיים, העדויות המרכזיות נגד רוב הילדים הן וידויים שנגבו במהלך "חקירה כפייתית". בשל חוסר האמון במערכת בתי הדין הצבאיים, הארגון מדווח שלעתים קרובות התיקים של ילדים אלה מסתיימים בעסקאות טיעון בניסיון להימנע מעונש חמור יותר וממאסר ממושך יותר.

משרד נציב האו"ם לזכויות אדם בשטחים הכבושים (OHCHR) אירגן שני אירועים לציון היום הבינלאומי לתמיכה בנפגעי עינויים, בשיתוף פעולה עם שותפים פלסטינים בגדה המערבית ובעזה. האירועים הפגישו את שרי הרש"פ השונים, ארגוני זכויות אדם מקומיים ובינלאומיים, סוכנויות או"ם, והקהילה התורמת, לדיונים סביב עינוי עצורים פלסטינים. הדיונים התמקדו במיוחד בממצאיה המסכמים של דו"ח ועדת האו"ם נגד עינויים לגבי הנעשה בישראל, כפי שפורסמו בחודש מאי, ובאמצעים לשיפור התמיכה באמצעות ניטור, חקירה ומעקב אחר עינויים שהתרחשו לכאורה במתקני כליאה ישראלים ופלסטינים ובמתן שירותים פסיכולוגיים ואחרים לניצולים.

1. כך לפי הנתונים הרשמיים המתייחסים לתקופה שבין ינואר לאוגוסט 2008, בשילוב עם הנתונים שאסף משרד OCHA על הריסות בתים במהלך הרבעון האחרון של שנת 2008. הנתונים הרשמיים אודות הריסות בתים סופקו לארגון 'בצלם' ע"י הרשות העירונית של ירושלים ומשרד הפנים בספטמבר ובנובמבר 2008. הנתון המתייחס למספר העקורים נלקח מארגון 'בצלם': www.btselem.org.
2. התקשורת הישראלית דיווחה במהלך החודש כי עיריית ירושלים פנתה לתושבי אזור אל-בוסתאן שבשכונת סילוואן ו-וואדי יאסול בניסיון להגיע לפתרון לגבי עשרות צווי ההריסה שהוצאו נגד מבנים שנבנו בשכונות אלו. ראו כתבתו של ניר חסון, 'עיריית ירושלים הציעה הסדר שימנע הריסת שכונה ערבית', הארץ, חלק א', עמ' 3, 30 יוני 2009.
3. ניר חסון, 'עיריית ירושלים משנה מדיניות: תפסיק הריסת בתים לא חוקיים במזרח העיר', 29 יוני 2009.
4. צוים אלה הוצאו מתוקף סעיף 212 לחוק התכנון והבינוי הישראלי משנת 1965.
5. 15 מבנים נהרסו ליד הכפר גייטליק ב-17 ביוני 2009, ו-15 מבנים נהרסו בעין-אל-חילוה שבאזור אל-מליח ב-18 ביוני 2009.
6. המרכז הפלסטיני ליעוץ, אגודת 'Save the Children - UK', ועמותת הרווחה: "בתים שבורים - מתן מענה להשלכתיה של הריסת הבתים על ילדים ומשפחות פלסטיניות", אפריל (אנגלית), 2009.
7. נתונים אלה מתייחסים לפלסטינים שנפצעו בידי כוחות הביטחון הישראליים בלבד. פלסטינים שנפצעו בידי מתנחלים ישראלים אינם כלולים בנתון זה.
8. למידע נוסף בנושא מדיניות 'תג המחיר' ראו דו"ח מיקוד מיוחד של המשרד לתאום עניינים הומניטריים, OCHA, "חסרי מגן - אלימות מתנחלים ישראלים נגד תושבים פלסטינים ורכושם", דצמבר 2008, <http://www.ochaopt.org/>.
9. ראו דו"ח OCHA, "חסרי מגן: אלימות מתנחלים ישראלים נגד תושבים פלסטינים ורכושם", דצמבר 2008, <http://www.ochaopt.org/>.
10. ראה הודעת 'בצלם', המשטרה סוגרת את תיק החקירה בכפרת התקפת המתנחלים, 7 ביוני 2009, זמין בכתובת: http://www.btselem.org/heb/Settler_Violence/20090607_Susiya_attack_File_closed.asp.
11. בצלם, "יש לעמיד את זאב בראודה, היורה מחברון, לדין", 8 ביוני 2009 <http://www.btselem.org/heb/Settler>.
12. לפירוט נוסף ראו את העדכון האחרון בנושא תנועה וגישה שפירסם OCHA מאי 2009, <http://www.ochaopt.org/>.
13. מידע המופיע בדו"ח זה סופק למשרד המתאם ע"י לשכת המסחר של שכם בפגישה ב-28 במאי 2009.
14. פלמ"ס (הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה - PCBS), מפקד האוכלוסין, הדיוור והביסוס לשנת 2007, ממצאים מקדמיים פורסמו בשנת 2008 (אנגלית וערבית).
15. פלמ"ס, סקרי כוח עבודה, (אנגלית וערבית).
16. תקרית גישה היא תקרית הקשורה לעיכוב או לשלילת זכות התנועה של עובד או"ם שנמצא בדרכים במסגרת עבודתו.
17. לפרטים לגבי השפעת משבר המים על קהילות בכרפריה, שאינן מחוברות למערכת המים, ולתגובתן של סוכנויות הסיוע ר' מעקב הומניטרי מחודש מאי 2009 בכתובת <http://www.ochaopt.org/>.
18. הבנק העולמי, הערכת המגבלות על פיתוח משק המים הפלסטיני, אפריל 2009. (אנגלית) גרסה מקוונת: www.worldbank.org/WestBankandGaza.
19. ראו דיווח בג'רוזלם פוסט, 'Gaza crossings tied to Shalit deal', <http://www.jpost.com/servlet/ServletArticle?cid=1244371062402&pagename=JPost%2FJPArticle%2FShowFull>, ודיווח משרד ראש הממשלה על דיוני הקבינט הביטחוני על המצב בעזה: <http://www.pmo.gov.il/PMOEng/Communication/Spokesman/2009/06/spokecabinet100609.htm>.
20. לשכת הסחר הפלסטיני, דו"ח המעברים החודשי, מאי 2009 (אנגלית וערבית).
21. מתוך אותם 197 מ"ו, 60 מ"ו מיוצרים ע"י תחנת הכוח העזתית, 120 מ"ו מסופקים, תמורת תשלום, ישירות מישראל, ו-17 מ"ו מספקת ממצריים.
22. ההליך החדש זמין בגרסה מקוונת בכתובת: http://www.hamoked.org.il/items/9027_eng.pdf, ההליך הוגש במרץ 2009 לבקשת בית המשפט, ופורסם ע"י הארגונים 'המוקד' ו'גישה' ביוני 2009.
23. הדו"ח, 'איזוק כצורה של עינוי והתעללות' זמין בכתובת: <http://www.stoptorture.org.il/en/node/1441>.
24. הדו"ח, "Palestinian Child Prisoners: The systematic and institutionalized ill-treatment and torture of Palestinian children by Israeli authorities", זמין באתר www.dci-pal.org.

ברשימה המפורטת לעיל ארגוני וסוכנויות או"ם וארגונים הומניטריים מקומיים ובינלאומיים המשתתפים בקבוצות עבודה מגזריות ומספקים בעקביות מידע עבור דו"ח המעקב ההומניטרי:

United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Development Fund for Women (UNIFEM), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and

Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Programme (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence for Children International - Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG), ACF-E, AAA, ACP, ACAD, and members of the Temporary International Mechanism (TIM).

* לפרטים ולמידע נוסף פנו אל יחזקאל ליין, דוא"ל: lein@un.org טל: 02-5829962

הנוסח המחייב הוא המקור בשפה האנגלית, לקריאתו פנו לאתר OCHA: http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_humanitarian_monitor_june_english.pdf